

Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní centra kompetence 1

1. NÁZEV PROGRAMU

Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní centra kompetence 1 (dále jen „program“).

2. PRÁVNÍ RÁMEC PROGRAMU

Program bude realizován podle:

- Zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen “zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací”), ve znění pozdějších předpisů;
- Smlouvy o fungování Evropské unie 2012/C 326/01, (zejména článek 107, případně také články 93 a 106);
- Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem - Úřední věstník Evropské unie L 187, 26. června 2014 (dále jen „Nařízení“), zejm. čl. 25, 28 a 29;
- Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – Úřední věstník Evropské unie C 198, 27. června 2014 (dále jen „Rámec“);
- a podle ostatních souvisejících předpisů.

Program je vyňat z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, neboť splňuje podmínky Nařízení.

V rámci tohoto programu je vyloučeno vyplacení jednotlivé podpory ve prospěch podniku:

- vůči němuž byl v návaznosti na rozhodnutí Komise, jímž je podpora prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, vystaven inkasní příkaz, který je nesplacený,
- splňujícímu definici podniku v obtížích uvedenou v čl. 2, odst. 18) Nařízení.

Pokud jeden podnik obdrží v rámci programu veřejnou podporu vyšší než 500 tis. EUR, budou informace o příjemci a jemu poskytnuté podpoře (v rozsahu dle přílohy III Nařízení) zveřejněny na centrální webové stránce ve smyslu čl. 9 Nařízení.

Program bude realizován v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 až 2020 (dále také jen „NP VaVal“), schválenou usnesením vlády České republiky ze dne 17. února 2016 č. 135, Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přijaty usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552 (dále jen „NPOV“), aktualizovanou Národní výzkumnou a inovační strategií pro inteligentní specializaci České republiky, schválenou usnesením vlády České republiky dne 11. července 2016 č. 634, s principy Iniciativy Průmysl 4.0 vzaté na vědomí vládou usnesením č. 729 dne 24. srpna 2016 a dalšími národními a rezortními strategiemi.

3. POSKYTOVATEL

Poskytovatelem podpory je Technologická agentura České republiky (dále jen „TA ČR“).

4. IDENTIFIKAČNÍ KÓD PROGRAMU

Pro účely evidence v informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl programu přidělen kód „TN“.

5. DOBA TRVÁNÍ A TERMÍNY VYHLÁŠENÍ PROGRAMU

Doba trvání programu se předpokládá v letech 2018 až 2022, tj. 5 let.

Veřejná soutěž v aplikovaném výzkumu a experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) na výběr projektů do programu bude vyhlášena poprvé v roce 2018 se zahájením poskytování podpory v roce 2018. Na základě vyhodnocení průběhu a výsledků první veřejné soutěže mohou být následně vyhlášeny další veřejné soutěže. V první veřejné soutěži budou podpořeny projekty s trváním do roku 2020, s možností prodloužení o dva roky, tedy do roku 2022. Doba trvání projektů nesmí přesáhnout dobu trvání programu.

Na program Národní centra kompetence 1 bude přímo navazovat program Národní centra kompetence 2 pro období 2020-2026. Program Národní centra kompetence 2 bude připravován v roce 2018 tak, aby mohl být schválen v souladu s harmonogramem přípravy rozpočtu na rok 2020. Návazný program Národní centra kompetence 2 bude reflektovat zkušenosti z programu Národní centra kompetence 1, nastavení financování z fondů ESIF po roce 2020, nové nastavení rámcového programu EU pro podporu výzkumu navazujícího na program Horizont 2020, ověření hodnocení dle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů schválené usnesením vlády ze dne 8. února 2017 č. 107 (dále jen „Metodika 2017+“), ukončení Národních programů udržitelnosti a dopad ukončení financování do státního rozpočtu na oblast výzkumu a vývoje a upřesnění mechanismů řízení národních center kompetence v dlouhodobém horizontu.

Program Národní centra kompetence 2 bude zohledňovat zejména následující parametry: Délka programu bude maximálně 7 let, tj. bude pokrývat období 2020–2026. První veřejná soutěž v programu bude vyhlášena v roce 2020 se zahájením financování projektů v roce 2021. Řešitelé projektů v rámci programu Národní centra kompetence 1 budou mít možnost se zúčastnit veřejných soutěží i v rámci návazného programu Národní centra kompetence 2. Pro tento návazný program bude rovněž klíčové vázání části podpory rozvoje výzkumných organizací (RVO) na aplikovaný výzkum ve vazbě na Metodiku 2017+ a její moduly 3, 4 a 5.

6. ZAMĚŘENÍ PROGRAMU

Program je zaměřen na podporu dlouhodobé spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou a posílení institucionální základny aplikovaného výzkumu. S ohledem na zajištění dlouhodobé stability systému bude na program Národní centra kompetence 1 navazovat program Národní centra kompetence 2 pro období 2020-2026.

V souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 – 2020 je záměrem výrazně posílit segment výzkumných organizací zaměřených na aplikovaný výzkum a motivovat relevantní stávající výzkumná pracoviště, aby se transformovala na výzkumně a technologicky zaměřená centra, kde bude realizován kvalitní aplikovaný výzkum podle potřeb aplikační sféry. Záměrem je synergicky provázat již existující úspěšná centra, která vznikla za podpory TA ČR (Centra kompetence), GA ČR (Centra excellence) a operačních programů (zejména tzv. VaVpl Centra) s dalšími výzkumnými centry a jednotkami do jednoho integrovaného systému. Program a návazný program Národní centra kompetence 2 by zároveň měly být součástí řešení financování aplikovaného výzkumu po roce 2020 po konci současného programového období Evropských strukturálních a investičních fondů a součástí budoucího financování výzkumných infrastruktur.

Tato pracoviště by měla intenzivně spolupracovat s aplikačním sektorem a měla by vytvářet poznatky s vysokým potenciálem pro přímé uplatnění v praxi, dále by měla získávat významnou část svých příjmů ze smluvního výzkumu, ale i z dalších zdrojů. Záměrem je také posílit výzkumné a inovační aktivity podniků, respektive stimulovat rozvoj aktivit výzkumu a vývoje a zvýšení schopnosti podniků absorbovat výsledky výzkumu realizovaného ve výzkumných organizacích. Dále se předpokládá, že program a návazný program Národní centra kompetence 2 přispějí nejen k lepší spolupráci a propojenosti výzkumné a aplikační sféry, ale i k lepší spolupráci v rámci výzkumné sféry i v rámci aplikační sféry.

Předpokládá se mimo jiné vznik velkých komplexních aplikačně orientovaných center s mezinárodním přesahem, potenciálem přelomových inovací a postavených na excelentních týmech. Tato centra by měla překračovat kritickou velikost pro participaci v rozsáhlejších projektech s dlouhodobým financováním. Záměrem je také propojit dosud málo nebo vůbec nekomunikující odvětví. Dále by centra měla zásadním způsobem zvýšit efektivitu výzkumu zaměřením na nosné perspektivní sektory české ekonomiky s nadprůměrným růstovým potenciálem, které reflektují ekonomickou specializaci ČR a v nichž lze výsledky výzkumu a vývoje dále rozvíjet a využívat.

Tematické zaměření projektů bude určeno kombinací přístupu top-down a bottom-up. Ve vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích budou určena témata/aplikační odvětví, v nichž je možné předkládat projekty. Tato témata/aplikační odvětví budou v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 až 2020 vycházet z Národní RIS3 strategie a budou zvolena s využitím výsledků diskuze v Národních inovačních platformách.

Program je zaměřen na podporu projektů, které spadají dle čl. 25 odst. 2 písm. b) a c) Nařízení a čl. 1.3. písm. e) Rámce do kategorie aplikovaného výzkumu (zahrnuje průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinaci), jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro uplatnění v řadě oblastí celospolečenského života obyvatel České republiky.

Program přímo naplňuje NP VaVal, zejména cíl 3.1 Posílit institucionální základnu aplikovaného výzkumu, opatření 16 Vytvořit podmínky pro vznik center aplikovaného výzkumu.

Program zároveň naplňuje Národní RIS3 strategii, konkrétně Strategický cíl C.1 Zvýšit relevanci výzkumu (oba specifické cíle), B.1 Zlepšit kvalitu a problémovou orientaci výzkumu ve znalostních doménách relevantních pro inteligentní specializaci (zejm. specifický cíl B.1.1) a částečně i F.2 Podpořit a lépe využít spolupráci místních aktérů při řešení potřeb v oblasti zaměstnanosti, ekonomického rozvoje a sociální inkluze v krajích ČR.

Program přispěje k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu přinášely ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace. Získané poznatky přispějí k definování faktorů a procesů, které určují a ovlivňují fungování a rozvoj české společnosti, v kontextu probíhající evropské integrace a světové globalizace. Při realizaci tento program předpokládá především uplatnění projektů zaměřených na průmyslový výzkum (zahrnující ovšem také nezbytné činnosti orientovaného základního výzkumu) a také podporu projektů s převahou experimentálního vývoje.

Předpokládá se, přinejmenším v úvodní fázi fungování center, vznik „virtuálních“ center (jako finančně nezávislých, účetně oddělených jednotek) propojujících ty nejlepší týmy, které má Česká republika v dané oblasti k dispozici. Dále se předpokládá, že program bude řídit Rada programu Národní centra kompetence (s pravomocí navrhnout poskytovateli ukončit neúspěšné projekty na základě stanovených podmínek), která bude složena ze zástupců veřejné správy, výzkumné i aplikační sféry. Část členů Rady bude ze zahraničních pracovišť. Jednotlivá centra pak bude řídit Rada centra, která bude složena na obdobném principu. Rada centra bude určovat koncepční a strategické směřování centra kompetence a činit zásadní rozhodnutí týkající se jeho fungování, zejm. dohlížet na plnění strategické výzkumné

agendy, spolupráci s aplikační sférou. Rada centra se zodpovídá Radě programu Národní centra kompetence.

Program bude možné využít pro synergické a komplementární efekty v mezinárodních schématech typu H2020¹, dalších programech EU a dalších mezinárodních programech, které jsou v souladu se zaměřením programu.

7. CÍL PROGRAMU

Cílem programu je zvýšení efektivity a kvality výsledků aplikovaného výzkumu a transferu technologií v klíčových oborech s perspektivou růstu, zvýšení konkurenceschopnosti podniků a posílení excelence a aplikační relevance výzkumných organizací.

Nástrojem pro dosažení tohoto cíle je vybudování dostatečně stabilní a dlouhodobé základny aplikovaného výzkumu (v podobě národních center kompetence), a to prostřednictvím koncentrace výzkumných kapacit a nastavení jejich silné orientace na aplikaci výsledků jejich výzkumu v praxi. Aby byla zajištěna dlouhodobá stabilita systému, budou moci být centra podpořena v rámci programu Národní centra kompetence 1, která budou na základě stanovených kritérií vyhodnocena jako úspěšná, následně podpořena v navazujícím programu Národní centra kompetence 2.

Mezi dílčí cíle programu patří (i) propojení stávajících výzkumných center, (ii) zaměření na perspektivní sektory české ekonomiky dle Národní RIS3 strategie, (iii) zajištění mezioborovosti a podpora dlouhodobé spolupráce, (iv) podpora inovací prostřednictvím transferu technologií, důraz na aplikovatelnost výsledků v praxi a (v) zvýšení počtu inovačních lídrů.

8. ODŮVODNĚNÍ CÍLE PROGRAMU

Program by měl reagovat na změny a identifikované nedostatky zjištěné v rámci hodnocení podpory aplikovaného výzkumu. Jedná se především o nedostatečnou spolupráci a výměnu zkušeností výzkumných organizací s aplikační sférou. Obecněji pak o nedostatečnou konkurenceschopnost podniků i výzkumných organizací v mezinárodním srovnání.

V České republice v současné době existuje celkem 34 Center kompetence, 48 VaVpl center a 37 Center excelence GAČR různých velikostí a různého zaměření². Dále zde existují velké infrastruktury pro výzkum, experimentální vývoj a inovace, které jsou mnohdy součástí evropských výzkumných infrastruktur schválených ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures) a uvedené v tzv. ESFRI Roadmap. V současné době je nutné zabývat se aktivitami, které povedou ke koncentraci a integraci výzkumných kapacit.

Důvody vzniku programu jsou obdobně zachyceny v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 – 2020. Podle tohoto dokumentu v oblasti spolupráce soukromého a veřejného sektoru:

- není v České republice dostatečně rozvinutá veřejná základna aplikovaného výzkumu;
- centra transferu znalostí a interní systémy pro komercializaci ve výzkumných organizacích nejsou dostatečně účinné;
- chybí motivace výzkumných pracovišť k realizaci výzkumu a vývoje pro potřeby uživatelů;
- nejsou navazovány dlouhodobé strategické spolupráce výzkumných organizací

¹ Následně pak v rámcovém programu pro výzkum a inovace, který nahradí Horizont 2020 od roku 2021.

² Statistické údaje jsou platné ke dni 23. 5. 2016 na základě dat z IS VaVaI a portálu MŠMT.

a podniků.

9. KRITÉRIA SPLNĚNÍ CÍLŮ PROGRAMU

Dosažení cílů programu bude vyhodnocováno v souladu s Metodikou hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů platnou v době hodnocení programu, případně podmínkami stanovenými poskytovatelem. Dosažení cílů programu bude vyhodnocováno mimo jiné na základě souboru indikátorů určených pro monitorování průběhu plnění programu a hodnocení jeho celkové výkonnosti a úspěšnosti.

Objem prostředků veřejných zdrojů každého centra bude vázán na objem prostředků, jež získá z neveřejných prostředků formou smluvního výzkumu, licencí (uznány však budou licenční příjmy vázané na výsledky projektu, a to do maximální výše 20 procent objemu získaných neveřejných zdrojů), případně dalšími formami komerčních příjmů. Předpokládá se, že centra budou dále participovat v projektech kolaborativního výzkumu financovaných z programů Technologické agentury ČR i dalších poskytovatelů podpory dle zákona 130/2002 Sb. a také mezinárodních programů (např. Horizont 2020). Centra by tak měla být financována zejména ze tří hlavních zdrojů – (i) programu Národní centra kompetence, (ii) dotací na kolaborativní výzkum a (iii) smluvního výzkumu a jiných komerčních příjmů.

Poskytovatel bude každoročně vyhodnocovat plnění stanovených kritérií. Klíčovým a rozhodujícím kritériem bude objem financování center z neveřejných prostředků. Dále bude posuzováno naplňování kritérií sloužících k hodnocení projektu a jsou uvedeny v kap. 16. Poskytovatel bude oprávněn na základě tohoto vyhodnocení upravit rozpočet daného centra na následující rok.

Tabulka č. 9. 1: Indikátory programu

Indikátor	Hodnota
1. Průměrná míra podpory za program	80 %
2. Minimální počet podpořených projektů	5
3. Minimální objem smluvního výzkumu realizovaného v centrech a dalších příjmů souhrnně v době trvání programu	366 mil. Kč
4. Minimální počet uchazečů zapojených do činnosti každého centra	4
5. Minimální počet dosažených výstupů	100
6. Minimální počet aplikovaných výstupů	80

Za vhodné bude považováno, aby centra sestávala alespoň z 6 subjektů. Nejvyšší povolená míra podpory (ve smyslu § 5 odst. 2 písm. c) zákona) na projekt je 90 %.

10. OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY A PŘÍNOSY PROGRAMU

V tomto programu budou podporovány zejména projekty, u kterých se odůvodněně předpokládá dosažení využitelných výstupů, taktéž publikačních, jejichž aplikace přispěje k plnění stanovených cílů programu a k pozitivním společenským (socio-ekonomickým) dopadům. Program umožní dosažení následujících výstupů ve formě výsledků dle Metodiky a Rejstříku informací o výsledcích (RIV) platné v době jejich uplatňování:

P – patent;

G – technicky realizované výsledky – prototyp, funkční vzorek;

Z – poloprovoz, ověřená technologie;

R – software;

F – průmyslový a užitný vzor;

H – výsledky promítnuté do právních předpisů a norem a výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele;

N – certifikované metodiky, postupy a specializované mapy s odborným obsahem;

O – ostatní.

Vzhledem ke specifickému zaměření programu však dále existuje celá řada poznatků a dovedností v souladu s §2 odst 2, písmeno k) zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, které se očekávají jako výsledky veřejných soutěží. Z tohoto důvodu bude program hodnocen nejen na základě výstupů ve formě výsledků dle aktuálně platné Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, ale také podle dosažených poznatků a dovedností, které budou specifikovány v rámci přípravy projektu tohoto typu výzkumu.

Mezi očekávané přínosy programu patří hlavně zvýšení kvality a počtu výsledků výzkumu a vývoje, které budou aplikovány v praxi v podobě inovací výrobků, postupů, procesů nebo služeb.

Dalším předpokládaným přínosem programu je na straně výzkumných organizací získání zkušenosti a schopnosti orientovat výzkum (respektive strategickou výzkumnou agendu) směrem k potřebám aplikační sféry. Na druhé straně by program měl přispět ke zvýšené schopnosti podniků pracovat s výsledky výzkumu financovaného z veřejných prostředků (realizovaného výzkumnými organizacemi). Tyto dva efekty by pak v konečném výsledku měly přispět ke zvýšené nezávislosti budovaných center na prostředcích z veřejných prostředků. Součástí výstupů projektu tak musí být i plán dlouhodobé finanční udržitelnosti centra.

U spolupracujících výzkumných organizací se přínosy programu projeví například ve zvýšení počtu jejich výsledků aplikovaných v praxi, v počtu komercializovaných patentů a nárůstu jejich komerčního potenciálu. Jako sekundární efekt lze považovat posílení efektivního transferu know-how a technologií do praxe.

11. UCHAZEČI A PROKÁZÁNÍ JEJICH ZPŮSOBILOSTI

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Rámce a Nařízení mohou být:

Organizace pro výzkum a šíření znalostí (dále jen „výzkumné organizace“) – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky.

Další fyzické osoby a právnické osoby veřejného i soukromého práva bez ohledu na právní formu či způsob financování, které budou vykonávat činnosti, na něž je podpora poskytována mimo režim veřejné podpory, tj. nebude se jednat o podniky.

Dále mohou být partnery projektu, tj. účastníky projektu bez podpory ze státního rozpočtu:

Podniky – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (příloha 1 Nařízení), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků.

Podporu na projekt realizovaný v Programu mohou získat pouze ti uchazeči, kteří splňují podmínky způsobilosti dané § 18 Zákona č. 130/2002 Sb. Uchází-li se o řešení jednoho projektu společně více uchazečů, vztahuje se povinnost prokázat svoji způsobilost na všechny tyto uchazeče. Způsobilost prokazuje uchazeč doklady dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací způsobem stanoveným poskytovatelem v zadávací dokumentaci.

Okruh uchazečů může oproti programu zúžit zadávací dokumentace k veřejné soutěži.

Z programu bude podporován vznik a činnost center výzkumu, vývoje a inovací za spolupráce výzkumných organizací a podniků. Bližší specifikace formy a podmínek zapojení a spolupráce jednotlivých subjektů bude upřesněna v zadávací dokumentaci k veřejné soutěži.

12. VÝDAJE NA PROGRAM

Celkové výdaje na program jsou na období trvání programu stanoveny v souladu se zkušenostmi s realizací programu Centra kompetence, s předpokládaným postupným vyhlášováním jednotlivých veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích a postupem příprav a vzniku jednotlivých center.

Celkové výdaje na jednotlivé projekty a podniky jsou uvažovány dle čl. 4 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, tzv. obecného nařízení o blokových výjimkách.

Tabulka č. 12. 1: Rozpočet programu [v mil. Kč]

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Celkové výdaje	125	287,5	810	598,75	470	2 291,25
Výdaje státního rozpočtu	100	230	700	447	356	1 833
Neveřejné zdroje	25	57,5	175	111,75	89	458,25

Pro následný program Národní centra kompetence 2 se předpokládá následující financování (v mil. Kč):

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Celkem
Celkové výdaje	558,75	770	1340	1340	1340	1340	6 688,75
Výdaje státního rozpočtu	447	616	1072	1072	1072	1072	5 351
Neveřejné zdroje	111,75	154	268	268	268	268	1337,75

13. MÍRA PODPORY

Předpokládaná průměrná míra podpory celkově za program je 80 %. Nejvyšší povolená míra podpory na projekt je 90 %. Míra podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka.

Předpokládá se, že nedílnou podmínkou poskytnutí podpory bude zajištění významné části finančních prostředků z jiných zdrojů (neveřejné prostředky, programy EU apod.). Tato podmínka bude blíže specifikována v zadávací dokumentaci k veřejné soutěži.

14. ZPŮSOBILÉ A UZNANÉ NÁKLADY

Podpora bude poskytována na uznané náklady projektu, tj. na ty způsobilé náklady, které poskytovatel schválí, které jsou zdůvodněné, a které jsou v rozsahu nezbytném pro účely projektu. Uchazeč může jako způsobilé náklady navrhnout pouze náklady vymezené vždy v souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a dále v případě podpory v režimu veřejné podpory podle kategorie podpory, tj. v souladu s Nařízením. Bližší specifikace způsobilých nákladů bude součástí zadávací dokumentace k příslušné veřejné soutěži.

15. MOTIVAČNÍ ÚČINEK

Pro naplnění cílů programu a podmínek Nařízení bude poskytovatel v rámci procesu hodnocení návrhů projektů posuzovat přítomnost motivačního účinku podpory podle čl. 6 Nařízení.

16. ZPŮSOB A OBECNÁ KRITÉRIA HODNOCENÍ PROJEKTŮ

Hodnocení návrhů projektů

Návrhy projektů budou TA ČR komplexně hodnoceny v souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Každý návrh projektu bude hodnocen několika nezávislými oponenty. Do hodnocení návrhů projektů budou zapojeni zahraniční hodnotitelé. Pro hodnocení návrhů projektů přijatých do veřejné soutěže ustaví TA ČR odborný poradní orgán.

Navrhovaná obecná kritéria hodnocení:

- splnění podmínek veřejné soutěže,
- potřebnost projektu a jeho přínos k naplňování cílů programu a relevantních

národních strategií;

- proveditelnost a postup realizace projektu;
- soulad s vyhlášenými tématy;
- dosavadní kvalita, výsledky a zkušenosti účastníků / realizačního týmu (včetně mezinárodních zkušeností a spolupráce), a to i s ohledem na zaměření centra;
- rozsah a charakter spolupráce uvnitř konsorcia, způsob organizačního zajištění činnosti centra a účinná spolupráce mezi podniky a výzkumnými organizacemi;
- aplikační potenciál zvoleného zaměření centra a navržený způsob spolupráce s aplikační sférou a jeho dlouhodobá vize,
- celkový rozpočet na řešení projektu a jeho přiměřenost k návrhu řešení projektu,
- objem spolupráce s aplikační sférou.

Podrobný způsob hodnocení návrhů projektu, bodové a prahové hodnoty jednotlivých kritérií hodnocení stanoví zadávací dokumentace k příslušné veřejné soutěži.

Pro hodnocení případných duplicit, návazností, komplementarit a synergií mezi různými již realizovanými projekty a návrhy projektů využije poskytovatel datové a analytické nástroje. K vyloučení možných duplicit projektů bude nastavení konkrétní veřejné soutěže realizováno ve spolupráci TA ČR s Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem průmyslu a obchodu a dle potřeby také s dalšími poskytovateli podpory VaVal. Návrhy projektů budou komplexně hodnoceny v souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Hodnocení řešených projektů

Celková minimální a maximální doba trvání projektů bude stanovena v zadávací dokumentaci k veřejné soutěži. Za účelem zajištění podmínek pro dlouhodobou spolupráci ve VaVal budou jednotlivé projekty každý rok jejich realizace vyhodnoceny, zejména kritéria týkající se financování center z neveřejných prostředků a poskytovatel bude oprávněn na základě tohoto vyhodnocení upravit rozpočet daného centra na následující rok.

Pro účely poskytnutí podpory na další období budou muset projekty splnit požadavky stanovené programem a zadávací dokumentací.

- Projekt bude dále v průběžném hodnocení, které uskuteční poskytovatel počátkem třetího roku řešení projektu (se zapojením zahraničních hodnotitelů), hodnocen z hlediska naplnění cílů strategické výzkumné agendy, cílů tohoto programu a splnění dalších podmínek podle § 13 Zákona. Hodnocen bude posun centra v daném kritériu za dané období. Navrhovaná kritéria hodnocení:
 - o objem zakázek smluvního výzkumu, podnikových investic a dalších komerčních příjmů daného centra;
 - o objem dotací a dalších zdrojů na realizaci projektů kolaborativního výzkumu (např. z ostatních národních či evropských dotačních programů) daného centra;
 - o počet spolupracujících subjektů aplikační sféry (účastníků projektu, tedy partnerů) a způsob spolupráce (jasně stanovená pravidla řízení centra) daného centra;
 - o mezinárodní přesah / spolupráce;
 - o počet aplikovaných výsledků uplatněných v praxi a výše příjmů z nich.
- Příjemce předloží návrh na řešení projektu v dalším období a tento návrh bude

poskytovatelem kladně hodnocen. Navrhovaná kritéria hodnocení:

- o navrhovaný způsob implementace strategické výzkumné agendy;
- o aplikační potenciál předpokládaných výsledků VaV;
- o přiměřenost nákladů na implementaci strategické výzkumné agendy;
- o rozsah a charakter spolupráce uvnitř konsorcia;
- o způsob organizačního zajištění činnosti centra;
- o celkový rozpočet na řešení projektu včetně míry spolufinancování uchazeči nebo partnery.

V případě nesplnění podmínek stanovených ve veřejné soutěži bude ze strany poskytovatele přistoupeno k ukončení projektu, a to na základě rozhodnutí Rady programu.

Centra podpořená v rámci programu Národní centra kompetence 1, která budou na základě stanovených kritérií vyhodnocena jako úspěšná, budou moci být následně přednostně podpořena v navazujícím programu Národní centra kompetence 2.

17. SROVNÁNÍ SE SOUČASNÝM STAVEM V ČESKÉ REPUBLICE A V ZAHRANIČÍ

V letech 2007 – 2014 v ČR došlo s využitím zdrojů ze státního rozpočtu ČR a zejména pak finančních prostředků strukturálních fondů EU k výraznému rozšíření výzkumné základny. V programu TA ČR Centra kompetence byl podpořen vznik a činnost 34 aplikačně zaměřených výzkumných center, v nichž působí instituce veřejného výzkumu i subjekty z podnikatelského sektoru. Průběžné hodnocení programu Centra kompetence, které je jedním z podkladů pro tento program, bylo provedeno v roce 2015 a následně bylo zveřejněno na webových stránkách TA ČR. Dále bylo v rámci OP VaVpl podpořeno 48 projektů evropských center excelence a regionálních VaV center, která realizují jak základní výzkum na hranicích současného poznání, tak i aplikovaný výzkum s využitím v aplikacích. V ČR také působí několik desítek infrastrukturních zařízení, která disponují kvalitním výzkumným vybavením (často v evropském měřítku unikátním), která mohou být využívána dalšími pracovišti. K posílení výzkumných kapacit přispěla i Grantová agentura ČR, která v letech 2011 a 2013 podpořila projekty na podporu excelence v základním výzkumu, kde je realizován špičkový multidisciplinární základní výzkum.

Stávající systém VaV center a infrastruktury je stále fragmentován. Centra působí odděleně a často nedisponují kritickou velikostí, experimentálním vybavením a zkušenostmi umožňujícími realizaci náročných a rozsáhlých projektů VaVal, které vyžadují multidisciplinární výzkum. V současné době také neexistuje žádný mechanismus, který by zajistil koordinaci jejich aktivit a stimuloval realizaci náročnějších a strategicky zaměřených projektů VaVal s větším dopadem na rozvoj mezinárodní konkurenceschopnosti ČR.

Také se ukazuje, že některá centra dosud nemají vytvořené dostatečné vazby na aplikační sektor, řada aplikačně zaměřených center nemá strategické partnery, se kterými by mohly spolupracovat v dlouhodobějších a rozsáhlejších projektech VaVal. To se odráží v malém objemu smluvního výzkumu a řešení zakázek omezeného rozsahu (finančně i dopadem). Z průběžného vyhodnocení OP VaVpl také vyplývá, že příjmy nově vytvořených center ze smluvního VaV jsou nižší, než se očekávalo, což může mít dopady na udržitelnost těchto výzkumných infrastruktur.

Jak uvádí NP VaVal 2016-2020, v oblasti aplikovaného výzkumu, transferu znalostí a využívání nových poznatků výzkumu a vývoje zůstává řada slabých míst. Významným problémem současného systému VaVal je především nedostatečně rozvinutá základna aplikovaného výzkumu, což souvisí s likvidací základny aplikovaného výzkumu v 90. letech. V České republice zatím chybí větší zastoupení výzkumných organizací, jejichž primární

činností by byla realizace výzkumu a vývoje pro potřeby aplikačního sektoru a kde by vznikaly výsledky s vysokým potenciálem pro uplatnění v inovacích, o čemž mj. svědčí nízký počet mezinárodních patentových přihlášek podaných výzkumnými organizacemi i podniky z České republiky.

Proto je i dle NP VaVal nezbytné obnovit institucionální základnu aplikovaného výzkumu. Pro zkvalitnění aplikovaného výzkumu a zvýšení jeho dopadů pro aplikační sektor a společnost je zapotřebí vhodným způsobem transformovat část výzkumných kapacit České republiky na kvalitní pracoviště aplikovaného výzkumu, která budou intenzivně spolupracovat s aplikačním sektorem a kde budou vznikat poznatky s vysokým potenciálem pro přímé uplatnění v inovacích (a pro které budou příjmy z aplikačního sektoru tvořit významnou část jejich rozpočtu na výzkum a vývoj).

Konkrétně pak specifickým cílem 3.1 NP VaVal je posílit institucionální základnu aplikovaného výzkumu. Na tento cíl reaguje zejména opatření č. 16 Vytvořit podmínky pro vznik center aplikovaného výzkumu, v jehož rámci by měly být vytvořeny mechanismy a postupy, s jejichž využitím budou některá výzkumná pracoviště, včetně výzkumných center podpořených z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl) i dalších programů, motivována k transformaci na výzkumně a technologicky zaměřená centra, jejichž hlavním posláním těchto bude aplikovaný VaV pro potřeby podniků a společnosti. Tato centra budou podle NP VaVal intenzivně spolupracovat s aplikačním sektorem a získávat významnou část svých příjmů ze smluvního výzkumu. Zároveň budou v souladu s opatřením č. 17 zlepšeny podmínky pro šíření znalostí z VO a stimulována jejich spolupráci s aplikačním sektorem.

Strategickým cílem 4 NP VaVal je zvýšit inovační výkonnost podniků v ČR posílením výzkumných aktivit a zaváděním nových technologií a postupů směřujících k zefektivnění podnikových procesů. Součástí cíle 4.1 Posílit výzkumné a inovační aktivity podniků je i stimulace podniků k zahájení vlastních aktivit VaV i k rozvoji jejich spolupráce s VO, což by mělo přispět i ke zvýšení schopnosti podniků absorbovat výsledky VaV realizovaného v těchto institucích. Tato oblast je řešena opatřením č. 18 Stimulovat podniky k zahájení a rozvoji aktivit výzkumu a vývoje.

V souladu se strategickým cílem 5 je nezbytné i strategické zacílení podpory aplikovaného výzkumu na aktuální a potenciální budoucí potřeby podniků a společnosti. V těchto souvislostech musí být posílena účast podniků, VO, státní správy i občanského sektoru při identifikaci těchto potřeb i při nastavení nástrojů cílené podpory výzkumu reagujícího na tyto potřeby (specifický cíl 5.1). V opatření č. 25 Vytvořit a implementovat principy pro stanovení hlavních směrů aplikovaného výzkumu a přípravu navazujících programů VaVal je v těchto souvislostech stanoveno, že musí být nastaven operativní proces, kde budou využívány prvky strategické inteligence, jako je hodnocení, konzultace s odbornými platformami, analýzy trendů a výhledy, pro identifikaci hlavních směrů aplikovaného výzkumu a pro přípravu či úpravu existujících programů VaVal, které budou tyto hlavní směry aplikovaného výzkumu podporovat.

Specifickým cílem 5.2 je vytvoření koncepce podpory aplikovaného výzkumu, který bude navázán na identifikované potřeby společnosti a aplikační sféry a který bude stimulovat rozvoj strategické a dlouhodobé spolupráce mezi firmami, VO, státní správou i občanským sektorem. V rámci opatření č. 28 budou stanoveny hlavní směry podpory aplikovaného výzkumu, které budou podporovány prostřednictvím koordinovaného systému nástrojů (opatření č. 29). Zároveň budou stanoveny konkrétní milníky a cíle, jejichž plnění bude vyhodnocováno. Ve všech nástrojích na podporu aplikovaného výzkumu by v souladu s NP VaVal měla být podporována dlouhodobá a strategicky orientovaná spolupráce mezi podniky VO, která umožní vývoj produktů s vysokou přidanou hodnotou.

Zahraniční zkušenosti v této oblasti podpory tzv. center kompetence projednává Technologická agentura ČR dlouhodobě zejména v rámci sítě evropských inovačních

agentur TAFTIE. Zejména se jednalo o projekt (Task Force) CompAct, který zhodnotil principy a výstupy programů na podporu center kompetence v rámci většiny evropských zem. Finální zpráva z tohoto projektu byla publikována v květnu 2016 a je dostupná na webu TAFTIE

(http://www.taftie.org/sites/default/files/Taftie_TF_CompAct_Final_Report%20LV.pdf).

Programy na podporu tzv. center kompetence se zaměřují na rozvoj aplikovaného VaV. Podporují dlouhodobou multilaterální spolupráci výzkumných organizací s podniky s cílem generování znalostí, které zvýší inovační výkonnost a konkurenceschopnost podnikového sektoru. CK jsou chápána jako významný nástroj národní inovační politiky, který zvyšuje technologickou vyspělost a inovativnost podniků (včetně jejich konkurenceschopnosti) a současně přispívá ke strukturálním změnám ekonomik a zvyšování jejich globální konkurenceschopnosti.

Specifickým příkladem účinné podpory výzkumu silně orientovaného na uplatnění výsledů v praxi je německý model Fraunhoferových společností, která se skládá ze systému tzv. Fraunhoferových institutů. TA ČR také dlouhodobě se zástupci Fraunhoferovy společnosti komunikuje a diskutuje parametry nastavení tohoto modelu. Fraunhoferova společnost je společností veřejného práva zřízená státem. Není obdobou obchodních společností tak, jak je známe v českém právním prostředí. Fraunhoferova společnost představuje zastřešující entitu, na kterou jsou napojeny smluvním vztahem Fraunhoferovy instituty (přijetí na žádost institutů). Tyto instituty se zaměřují na konkrétní oblasti výzkumu a vývoje, a vznikají a zanikají dle potřeb a výkonů v daném segmentu.

Stěžejním aspektem je model financování, kdy přibližně 70 % finančních prostředků pochází z vlastní činnosti institutů, a 30 % je jim rozdělováno na základě dosahovaných výsledků (zejména objemu příjmů ze smluvního výzkumu) jako podpora ze státních prostředků prostřednictvím Fraunhoferovy společnosti. Tento model vznikl v Německu již v roce 1949 a ukázal se být silným motivačním nástrojem pro efektivní směřování výzkumu k reálným potřebám ekonomiky. Díky tomu tento model financování center přebral i některé další země ve svých schématech podpory spolupráce výzkumných center a podnikové sféry (například Velká Británie v rámci tzv. Catapult Center). Schéma podpory analogické s modelem Fraunhoferovy společnosti (zejména v oblasti modelu financování) doposud v České republice chybí.